

Ishockeyns utveckling på Gotland

Thorsten Palmquist

Riktigt exakt när ishockeyn kom till Gotland går väl inte att säga helt klart, men när man läser i GI:s verksamhetsberättelse för 1947 står det bl a att "Ishockeyn var årets nya idrott". Styrelsen siade: "Kanske kan den bli en stor vinteridrott på vår snöfattiga ö".

Enligt GI:s jubileumsskrift som gavs ut i samband med 75-årsfirandet 1983 och som i huvudsak skrevs av Age Franking, var det "ett gäng värnpliktiga som kom hit 1946 och som hade ishockeyklubbor med sig och som ordnade en bana genom att skotta upp snövallar på den då befintliga bandybanan, som låg i anslutning mellan Kungsladugården och I 18 kasernerna.

I GI:s verksamhetsberättelse för nästa år, alltså 1948, finns ishockey med och har också en egen lite berättelse över vad som skett under året. Det är framför allt arbetet med ishockeybanan på Gutavallen som det talats om och det är flera hundra arbetstimmar som lagts ned för att få banan spelbar. Man började med en låg sarg på långsidorna vilken dock höjdes året efter. Man spolade på kvällarna för att om möjligt ha spelbar is till dagen efter, men på grund av den ogynnsamma väderleken blev det inte någon spelbar is före den 1 mars.

Det har också bildats en egen sektion som bestod av Bertil Samuelsson (ordförande), Sven Nilsson, Nils Karlsson och L-E Hellström. Det var nu sex föreningar som var anslutna till Svenska Ishockeyförbundet och det Visby AIK, Visby IF, IF Gute, Slite IF, Hemse BK och Klintehamns IK.

Att det samtidigt pågick viss aktivitet på landsbygden finns inget nämnt om, men faktum var att så gjorde det. Framförallt i Slite och Hemse. I Slite hade "Affen" Lindwall, stor profil, tillbaka efter en utflykt till fastlandet och han hade sett ishockey spelas i Stockholm och snart blev det full fart på Bogevikens is, men sedermera på den plats där den konstfrusna banan idag finns.

Även i Hemse tänkte det till och det var genom en annan stor profil "Rajan" Hernrud och de tre fastländska bröderna Appelgren. Och snart var det full fart över hela Gotland. Nästan varje socken med lite självaktning och en idrottsförening skulle spela ishockey. Framförallt på södra Gotland.

Den första riktiga matchen spelades på Gutavallen 1949 mellan Slite och en Visbykombination och vad resultatet av denna drabbning blev finns ej antecknat. Utrustningen bristfällig var ofta bristfällig och i vissa fall användes Dagens Nyheter som benskydd eftersom den var tjock och bra.

I GI:s verksamhetsberättelse 1950 så står det att "detta år med fog kan anses som ishockeyns genombrottsår på Gotland". Flera banor hade tillkommit och flera föreningar, bl a Hablingbo och När, hade anslutit sig till Svenska Ishockeyförbundet. Juniorverksamhet hade kommit igång och utbyte med fastlandet hade planerats (Skuru IK), men måst inställas p g a blidväder. Det här året fick Gotland också besök av en tränare från Ishockeyförbundet som var här under en veckas tid och Bertil Samuelsson deltog i en domarkurs på Bosön och Nils Karlsson i en kurs för instruktörer. Också det på Bosön.

Hemse vann serien det första året, men Slite blev Distriktsmästare och dessa föreningar blev sedan dominerande under en lång period.

Tillkomsten av nya lag och nya banor fortsatte sedan under hela 50-talet. År 1956 omfattade förbundet 37 klubbar och det fanns 23 rinkar. Gotlands Ishockeyförbund hade bildats året innan (20 mars 1955) och blev det 19:e SDF:et i Sverige, men ifråga om anslutna föreningar kom Gotland på 6:e plats. Detta år nämns för övrigt "konstfruset" i verksamhetsberättelsen. Det skulle dock dröja ytterligare 8 år innan den första konstfrusna banan kunde tas i bruk.

Nu började också diskussionerna om anslutning till det nationella seriesystemet och 1958 vann Wisby IF Div III Gotland och fick kvala för spel på fastlandet. Det blev dock storstryk i kvalet, men det gav också många goda lärdomar inför framtiden. Först 1962 fick Gotland en direktuppgång till fastlandsspel och det var Fardhems IF som blev det historiska laget genom att vinna gotlandstrea.

Styrelsen insåg som tidigare nämnts att en konstfrusen isbana var ett måste för att utveckla ishockeyn här på Gotland och 1958 bildades en kommitté inom förbundet för att utröna förutsättningar för att bygga en sådan. En som verkligen slogs med näbbar och klor för en konstfrusen isbana var Ishockeyförbundets ordförande Bertil "Smulsen" Samuelsson. Han startade den s k Is-femman för att få in pengar och de pengar som kom in genom denna is-femman skulle gå till den först byggda konstfrusna isbanan på Gotland.

När väl tankarna på att bygga en konstfrusen isbana på Gotland slagit rot, blev det nästan en "ketchupeffekt" för 1963 stod den första klar i Hemse, 1964 kom nästa i Roma för att 1965 följas av banan i Slite. Men Visby då? Ja, det skulle dröja ytterligare en 10-årsperiod innan det blev konstfruset i Visby, men då blev det förstas en ishall.

I och med tillkomsten av de konstfrusna isbanorna och anknytning till det nationella seriesystemet, kan man med fog påstå att ishockeysporten etablerat sig riktigt ordentligt. Sedan dess är mycket som passerat revy med bl a Roma IF:s satsningar på utländska tränare som betytt mycket för sportens utveckling. Och vad har inte Håkan Loob betytt för alla unga ishockeyfantaster här på ön. Vi har fått besök av landslag på olika nivåer (kommer ni ihåg Kinas landslag), utländska klubblag, "Gamla Tre Kronor" med flera.

Precis som idag var det ett stort antal eldsjälar och idealister som stod bakom att det skapades en sådan här ny verksamhet, vilken på väldigt kort tid blev en av våra stora idrotter. Jag vill här bara helt kort nämna några, som kanske mer andra, betytt mycket för ishockeysportens utveckling; "Affen" Lindwall i Slite, "Rajan" Hernrud i Hemse, Olle Norman i Roma, Rune Jacobsson i Fardhem, Sigvard Löfstedt i Eksta, men framförallt vill jag nämna Bertil "Smulsen" Samuelsson till den store pionjären bakom ishockeyn på Gotland. Bertil blev den förste ordföranden i den ishockeykommitté som bildades 1948 och han blev också den förste ordföranden i Gotlands Ishockeyförbund när detta bildades 1955. Och han var ordförande fram till sin alltför tidiga bortgång 1967. Förutom ordförande var han domare och instruktör och han reste runt till klubbarna på Gotland för att informera och instruera om ishockey. Detta var naturligtvis lite dubbeltydigt eftersom Bertil privat var sporthandlare och alltid hade med sig en kappsäck med de senaste ishockeyprylarna. Som ordförande i Gotlands Ishockeyförbund satt Bertil också med i Gotlands Idrottsförbund (det fungerade så på den tiden) och det har berättats mig, vilket också framgår av vissa protokoll, att Bertil var en mycket god sångare och diktare och att han till styrelsesammanträdena ofta hade med sig egenhändigt hoptotade visor om sina styrelsekamrater. Han var en sann idrottsvän och om någon skall nämnas som den store idrottsprofilen inom ishockey så är det utan tvekan Bertil "Smulsen" Samuelsson.